

Ferdinand Grahns kyrkstuga

Bondstaden, kyrkstuga nr 20. Ägare: Ferdinand Grahn. 1941.

Kyrkstuga nr 20 ägdes av Ferdinand Grahn, 1881–1963, Fjällbonäs. Grahn startade Bröderna Grahns såg i Fjällbonäs där även Ferdinands 6 söner arbetade. Bilden tagen från Nygatan.

Förstuvisten var belägen en bra bit in på Nygatan.

Ferdinand Grahn 80 år (tv). Foto NV -60tal.

Bondstaden vid sekelskiftet 1800–1900.

*Vy över Bondstaden från år 189. Bild tagen från kyrktornet (Obs! Kyrkan är inklippt i bilden.)
Närmast ses gamla kyrkan byggd mellan åren 1824–1826, platsen kallades 'Kroppåsbacken'.*

I den gamla kyrkan fanns ingen eldstad eller någon anordning för uppvärmning. Vistelsen i kyrkan under vintern krävde att präst och besökare var ordentligt påpälsade.

Kyrkhelger: De huvudsakliga kyrkhelgerna var Vintermarknaden i februari, Missionsmöte i juli, Storstämninghelg i augusti (typ höstmarknad) och Andersmäss i slutet av november, samt Julmäss.

Den helg som hade mest betydelse var Storstämningshelgen, för då kom folk från byarna redan under torsdag eller fredag för att göra sina uppköp eller för den som hade något att sälja. När man väl tagit sig till kyrkbyn passade den som så behövde att besöka myndigheter för att utföra sina ärenden. Köpmän från kusten bl.a. från Luleå, Piteå och Skellefteå besökte inlandet för att köpa fisk, kött, hudar och fågel och dels för att sälja sina medhavda varor.

Kyrkan revs 1900 och lämnade plats till den nuvarande kyrkan som byggdes under åren 1900–1902.

Bondstaden, kyrkstuga nr 20. Ägare Ferdinand Grahn. Innehöll fotoateljé och fem kammare. 1941. Bilden är tagen från gårdssidan.

Fotoateljé: Trappgången ledde upp till en fotoateljé som vid början av 1900-talet innehades av den i bygden kände fotografen P A Lundberg från Glommersträsk. Från 1920 och några år framöver innehade den inte mindre kände fotografen Pelle Persson, Moskosel denna fotoateljé. Den stora trappen användes för fotografering av bröllopspar.

I **bottenplanet** av stugan fanns det fyra kammare, nämligen:

- Ravenjaurkammaren
- Fjällbonäskammaren
- Akkavarekammaren
- Björkåskammaren

I **övre planet**, i bredd med fotoateljén hade hästhandlare Anton Wikström en kammare.
1982_120

Kyrkstugor och Lappstaden i Arvidsjaur: Bönderna och samerna hade lång väg till kyrkan och var tvungna att övernatta i Arvidsjaur för att kunna delta i gudstjänsterna. I Bondstadens kyrkstugor och i Lappstaden fick man från början inte bo permanent utan endast vistas i vid marknader och kyrkhelger. Varje by liksom varje samefamilj hade sin egen stuga eller kåta att bo i. Bondstaden i Arvidsjaur flyttades i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet från Storgatan till kvarteren Siskan, Svärtan och Knipan mellan Skomakaregatan och Nygatan.

Kyrkstäder i Norrbotten finns fortfarande bevarade i bl.a. Gammelstad och Öjebyn, liksom Lappstaden i Arvidsjaur.

Bondstaden med kyrkstugor på Nygatan, 1950-tal Närmast: Fjällbonäsgården i Bondstaden. Kyrkstugan stod på nuvarande adress, Nygatan 8.

Fjällbonäsgården som köptes av Ferdinand Grahn och byggdes om till en tvåvåningsfamiljsfastighet. Huset var i familjen Grahns ägo fram till slutet av 1970-talet.

1. Johan Edvard Grahn, 25/9 1855 - 15/3 1917, Fjällbonäs
2. Maka Clara Erika Charlotta Wikberg, 28/8 1858 - 12/6 1911
3. Son **Ferdinand** Grahn, 17/8 1881 - 10/10 1963

Den gamla gården flyttades undan medan en grund för källaren grävdes varefter huset flyttades tillbaka. De gamla timrade väggarna finns kvar bakom den nuvarande fasaden. Huset har också kvar de invändigt timrade mellanväggarna.

Ferdinand Grahns nybyggda gård, Fjällbonäs, ca 1912.

Ferdinand, 1881–1963, var äldst av Johan Edvard och Clara Grahns nio barn. Sedan han bildat familj, satte han upp ett eget hus som togs i bruk omkring år 1910. Byggnaden som under årens lopp har byggts om och moderniserats, ägs idag (?) av en sonson till Ferdinand.

// Sammanställt av Kent Norberg